

Cirkulärnr: 1995:25
Diariernr: 0110
P-cirknr: 1995-2:10
Nyckelord: Nyckelord: Arbetsmarknadspolitik
Handläggare: Claes-Håkan Jacobson
Sektion/Enhet: Förhandlingssektionen
Datum: 1995-01-16
Mottagare: Kommunstyrelsen
Personalfrågor
Rubrik: Arbetsmarknadspolitiska åtgärder i regeringens budgetproposition

Personalpolitik 1995-2:10

Nyckelord: Arbetsmarknadspolitik

Förhandlingssektionen
Claes-Håkan Jacobson

1995-01-13

Kommunstyrelsen
Personalfrågor

Arbetsmarknadspolitiska åtgärder i regeringens budgetproposition

Regeringen har i budgetpropositionen 1994/95:100 (bil 11) presenterat sina förslag till åtgärder för att förbättra situationen på den svenska arbetsmarknaden.

Regeringen har presenterat ett handlingsprogram mot arbetslöshet som tar sin utgångspunkt i att en bred samverkan förutsätts i kampen mot arbetslöshet och som bygger på gemensamma ansträngningar. Kommunerna liksom övriga parter på arbetsmarknaden måste bidra med ansvarsfulla och långsiktiga löneavtal som stabiliserar ekonomin, ökar tillväxten och därmed skapar ny sysselsättning. Det förväntas också av kommunerna att de bidrar med insatser som tar sikte på att ge den reguljära utbildningen det extra tillskott som krävs för att ge arbetslösa en chans till ny start.

Sammanfattning av regeringens viktigaste förslag

* ett *nytt anställningsstöd* införs. Arbetsgivare i näringslivet inklusive offentligt ägda bolag och affärsverk får reduktion av socialavgifterna med upp till 6000 kronor per månad i 12 månader. Stödet avser tillsvidareanställning av registrerat arbetslösa (öppet eller i åtgärder) och som anvisats av arbetsförmedlingen. Stödet ersätter det tidigare anställningsstödet (GAS). Förslag om det nya anställningsstödet läggs för riksdagen i särskild proposition under våren 1995.

- * fortsatt satsning på *arbetsplatspraktik* för *utomnordiska invandrare*.
- * förbättrade regler för *utbildningsvikariat*. En höjning av avdraget för vikarie föreslås till 500 kronor per dag och det maximala avdraget för utbildningskostnaden föreslås höjas till högst 40 000 kronor per utbildad.
- * kommunerna föreslås få *utsträckt ansvar för ungdomarna* ytterligare ett år dvs att gälla fram t.o.m vårterminen det år ungdomarna fyller 20 år. Förhandlingar pågår f.n med Kommunförbundet om detta förslag.
- * arbetsförmedlingen föreslås få ett ansvar för att se till att alla arbetslösa ungdomar i åldern 20-24 år har tillgång till ett *särskilt utvecklingsprogram*.
- * *datortek* ska införas i varje kommun för att arbetslösa ungdomar i åldern 20-24 år under en tremånadersperiod får lära sig att arbeta med moderna dataprogram. Kommunerna föreslås vara huvudmän och svara för lokalkostnader och dyl. Staten svarar för investeringen i persondatorer, programvaror m.m.

Arbetsmarknadsläget

Regeringen konstaterar att Sverige befinner sig i en konjunkturuppgång. Exporten har ökat kraftigt och lönsamheten i näringslivet förbättras nu påtagligt. Industrin ökar sina investeringar och industriproduktionen passerade under år 1994 toppnoteringen år 1989. Detta trots att den sysselsatte ca 220 000 personer färre år 1994 än år 1989. I november var fortfarande 13,6 procent av arbetskraften öppet arbetslös eller i någon arbetsmarknadsåtgärd.

Regeringens ambition är att ytterligare ta ner arbetslösheten under mandatperioden. Förutsättningarna är enligt regeringens bedömning goda för en högre tillväxtbana och därmed för en lägre arbetslöshet år 1998. Regeringen kommer inta att tveka att vidta ytterligare åtgärder för att sanera statsfinanserna och minska arbetslösheten om det bedöms som nödvändigt.

Arbete och tillväxt

Regeringen anser att den viktigaste uppgiften är att skapa förutsättningar för näringslivet att expandera. En uthållig ekonomisk tillväxt och full sysselsättning är det överordnade målet.

I den ekonomisk-politiska propositionen i november lämnades förslag till åtgärder som lade grunden för regeringens handlingsprogram mot arbetslösheten. Insatserna bestod av arbetsmarknadspolitiska åtgärder, utbildningsinsatser samt stöd till investeringar. Det var regeringens första steg med akuta åtgärder.

I föreliggande budgetproposition redovisar regeringen ytterligare förslag till åtgärder. Det är ett program som enligt regeringen tar sikte på att ändra arbetsmarknadspolitiken till mer av aktivitet, flexibilitet och kompetenshöj-

ning. Regeringens handlingsprogram består av insatser inom följande områden:

- *fler företag och fler företagare* - åtgärder för en aktivare näringspolitik för små och medelstora företag
- *nya jobb i näringslivet* - åtgärder för att stimulera anställningar
- *kunskapslyft för arbete* - åtgärder för att öka arbetskraftens kompetens
- *det ömsesidiga åtagandet* - åtgärder för att mobilisera arbetslösa
- *100 dagar* - åtgärder för att kraftigt minska ungdomsarbetslösheten

I det här cirkuläret presenteras regeringens förslag till åtgärder främst med utgångspunkt från de två sista punkterna i handlingsprogrammet.

Det ömsesidiga åtagandet

* Som ett led i förnyelsen av arbetsmarknadspolitiken bör insatserna för att aktivera de arbetslösa i att söka jobb intensifieras. Regeringen har därför tillsatt en utredning som ska pröva förslaget om att de arbetslösa via sk *arbetsföretag* ska bedriva arbetssökandet i mer organiserade former och syfta till såväl kortvariga uppdrag som fast anställning. Regeringen bedömer att omfattningen kan bli 20 000 personer i genomsnitt.

* För att stärka de arbetslösas kontakt med arbetslivet kommer regeringen i början av 1995 att föreslå möjlighet att under kortare tid få pröva olika arbeten via ett system med återkommande *arbetsplatskontakter*. Omfattningen uppskattas till ca 15 000 personer per månad.

* För att upprätthålla arbetslinjen fyller *beredskapsarbeten* en viktig funktion. Regeringen föreslår 8 000 beredskapsarbeten i genomsnitt per månad.

Under budgetåret 1993/94 uppgick antal beredskapsarbeten till i genomsnitt 14 600 platser per månad.

Regeringen anser att rekryteringsstödet bör prioriteras framför beredskapsarbete för att utnyttja den ökande efterfrågan på arbetskraft inom näringslivet. Försöksverksamheten med ändrade regler för beredskapsarbeten och rekryteringsstöd, som började 1 juli 1993, föreslås fortsätta. Förändringen innebar att statsbidraget bestäms som en viss del av lönekostnaden och fastställs i krontalsbelopp redan vid beslutstillfället. Storleken på bidraget begränsas av ett bidragstak. Bidraget reduceras därefter vid frånvaro.

Regeringen föreslår dock att det *s.k. fyratimmarsavdraget* tas bort för beredskapsarbeten fr o m den 1 juli 1995. Bidraget bör därefter beräknas på normal veckoarbetstid.

* Regeringen föreslår en begränsad statsning på *arbetslivsutveckling (ALU)*. Antalet beräknas till ca 10 000 platser i genomsnitt per månad i slutet av budgetåret. Inriktningen bör vara främst inom kultur- och miljösektorerna.

* *Utbildningsvikariat* har alltsedan de infördes budgetåret 1991/92 beviljats i störst utsträckning offentliga arbetsgivare. Under 1993/94 deltog ca 11 600 personer i snitt per månad i utbildningsvikariat.

Regeringen konstaterar att det fortfarande är svårt att intressera arbetsgivare inom den privata sektorn för utbildningsvikariat. För att ytterligare öka stödets attraktivitet föreslår regeringen att arbetsgivaren fr o m den 1 juli 1995 får göra avdrag på arbetsgivareavgiften med 500 kronor per dag som en arbetslös anvisas som vikarie av arbetsförmedlingen. Arbetsgivaren bör dessutom få göra avdrag för utbildningskostnader med högst 40 000 kr per anställd. Denna utbildningssatsning beräknas omfatta i genomsnitt ca 20 000 personer per månad. Regeringens förslag föranleder en ändring i lag om tillfällig avvikelse från lagen (1981691) om socialavgifter.

* *Invandrarpraktik* infördes den 1 juli 1994 som en försöksverksamhet under 1994/95. Syftet med invandrarpraktiken är att invandrare som har vistats i Sverige i högst fem år och som har yrkesutbildning eller yrkeserfarenhet ska få en chans att skaffa sig erfarenhet på en svensk arbetsplats. Åtgärden har hittills haft en mycket liten omfattning.

Regeringen ser positivt på invandrarpraktiken och bedömer det som angeläget att arbetsförmedlingen aktivt använder denna åtgärd för invandrare. Regeringens föreslår mot denna bakgrund att försöksverksamheten med invandrarpraktik bör omfatta även budgetåret 1995/96. Omfattningen uppskattas till ca 5 000 personer i genomsnitt per månad.

100 dagar

Ungdomsarbetslösheten riskerar enligt regeringens uppfattning att bli ett allvarligt hot mot hela samhället. Samhället måste förhindra att ungdomar hänvisas till bidrag, kontantstöd och sysslolöshet.

Regeringens mål är att alla ungdomar under 25 år ska vara i arbete, utbildning eller aktiv arbetsmarknadspolitisk åtgärd inom 100 dagars arbetslöshet.

* I december 1994 fattade regeringen beslut om införande av en *ungdomsintroduktion* som träder i kraft den 1 januari 1995 (se cirkulär 1995:8). Denna åtgärd som omfattar ungdomar i åldern 20 - 24 år är avsedd att vara en åtgärd för ungdomar som inte lyckats få arbete på den reguljära arbetsmarknaden. Den består av högst fyra månaders praktik med utbildningsbidrag och minst sex månaders anställning hos samme arbetsgivare. Arbetsgivaren kan vid anställningen av den unge eventuellt få rekyteringsstöd.

För arbetshandikappade och utomnordiska ungdomar bortfaller kravet på sex månaders anställning. Arbetshandikappade ungdomar bereds också möjlighet till längre praktiktid än fyra månader. Antalet ungdomar i ungdomsintroduktion beräknas till 24 000 i genomsnitt per månad.

Förhandlingar pågår med Kommunförbundet om att kommunerna får ta över ansvaret för ungdomar under 20 år fr o m den 1 juli 1995. Regeringen räknar med att kunna presentera sitt förslag i denna fråga under våren 1995.

* Akademikerpraktiken för nyutexaminerade 25-29-åriga ungdomar med högskoleutbildning om minst 120 poäng förlängdes den 1 januari 1994 från tre månader till högst sex månader och praktikanordnaren skulle betala ett finansieringsbidrag på 1 000 kronor i månaden. Åtgärden har under budgetåret bara omfattat i genomsnitt en femtedel av de 3 000 platser per månad som planerats. Akademikerpraktiken upphör den 30 juni 1995.

Regeringen föreslår istället för akademikerpraktiken att denna grupp ungdomar fr o m den 1 juli 1995 ska kunna erbjudas ett *aspirantår*. Året ska ge 40 akademiska poäng och innebära en varvning av studier vid högskola och praktik i näringslivet. Åtgärden ska omfatta ca 1 500 akademiker.

Övriga förslag

För att bryta den könsuppdelade arbetsmarknaden föreslår regeringen att AMS får använda en viss del av medlen för arbetsmarknadsutbildning till projektverksamhet inom området.

För att minska arbetslösheten i byggbranschen föreslås ett 30-procentigt bidrag för att förbättra inomhusklimatet i skolor och daghem.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET

Förhandlingssektionen

Markus Gustafsson

Claes-Håkan Jacobson

